

**Відокремлений структурний підрозділ
«Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»**

Циклова комісія економіки, управління та адміністрування

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи фінансового моніторингу

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
здобувачів освіти
ступеня

фаховий молодший бакалавр

фаховий молодший бакалавр, молодший бакалавр, бакалавр

галузі знань

07 Управління та адміністрування

шифр і назва галузі знань

спеціальності

072 Фінанси, банківська справа та страхування

код і найменування спеціальності

освітньо-професійна
програма

Фінанси і кредит

назва освітньо-професійної програми

статус дисципліни

обов'язкова

обов'язкова/вибіркова

Харків, 2023 рік

Розробник: **Постольна Наталія Олександрівна**, викладач циклової комісії економіки, управління та адміністрування, спеціаліст I категорії

Гарант освітньо-професійної програми: **Нагорна Ірина Володимирівна**, викладач циклової комісії економіки, управління та адміністрування, спеціаліст вищої категорії, кандидат економічних наук

Програму обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії економіки, управління та адміністрування, протокол від 01.09.2023 р. № 1 (зі змінами та доповненнями, внесеними протоколом від 17.10.2023 р. № 3).

Голова циклової комісії

Марина МЕЛЬНИЧУК

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії, протокол від 01.09.2023 р. № 1 (зі змінами та доповненнями, внесеними протоколом від 26.10.2023 р. № 3).

Голова методичної комісії

Олена ЗОЛІТУХІНА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни «Основи фінансового моніторингу» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит» підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Предметом навчальної дисципліни є принципи організації фінансового контролю та основні аспекти методики проведення контрольних дій стосовно різних об'єктів і суб'єктів фінансового контролю на різних рівнях управління фінансами.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення навчальної дисципліни «Основи фінансового моніторингу» ґрунтується на результатах засвоєння дисциплін «Основи організаційної поведінки та бізнес-комунікацій», «Правове регулювання професійної діяльності», «Основи статистики та економетрики», «Банківська справа», «Кредитування суб'єктів господарювання», «Страхування», «Фінансові ринки та інститути» і «Звітність бізнесу».

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів теоретичних основ фінансового контролю; навичок використання та застосування нормативно-правової бази, яка регулює контрольні функції контролюючих органів; теоретичних знань з державного фінансового контролю; набуття навичок кваліфікованого застосування в роботі нових форм і методів контролю для виявлення, запобігання та усунення порушень і недоліків у розрахунках з бюджетом за податками, а також належного використання бюджетних та позабюджетних коштів.

Завдання навчальної дисципліни:

- визначення сутності та видів фінансового моніторингу;
- розгляд особливостей функціонування системи фінансового моніторингу в Україні, визначення прав і обов'язків суб'єктів фінансового моніторингу;
- аналіз особливостей організації фінансового моніторингу різними суб'єктами первинного фінансового моніторингу;
- формування цілісної системи знань про фінансовий моніторинг, особливості його функціонування в сучасних умовах;
- визначення сутності, етапів та типології легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом;
- ознайомлення із міжнародними нормами у сфері протидії легалізації злочинних доходів і фінансування тероризму.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує досягнення таких **результатів навчання:**

РН 6. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.

РН 8. Здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності.

РН 9. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.

РН 11. Формувати й аналізувати форми фінансової звітності та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

РН 12. Володіти методичним інструментарієм здійснення базових контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Навчальна дисципліна спрямована на формування у здобувачів освіти таких **компетентностей:**

ІК. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів фінансової науки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК 1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства.

СК 6. Здатність скласти й аналізувати фінансову звітність.

СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 9. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 10. Здатність здійснювати ефективні комунікації між фахівцями і користувачами послуг у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність державного фінансового контролю

Сутність та завдання державного фінансового контролю. Предмет та об'єкти державного фінансового контролю. Види, методи та форми державного фінансового контролю. Методологічне обґрунтування виду державного фінансового контролю. Взаємозв'язок форм державного фінансового контролю. Методичний інструментарій контролю.

Тема 2. Нормативно-правові норми праввідносин державного фінансового контролю

Законодавче підґрунтя здійснення державного фінансового контролю. Норма фінансового права та її основні елементи. Фінансово-правові норми та їх специфічні особливості. Класифікація фінансово-правових норм. Нормативно-правові акти, що регулюють здійснення фінансового контролю в Україні.

Тема 3. Суб'єкт державного фінансового контролю

Завдання та функції суб'єктів державного фінансового контролю (завдання Державної аудиторської служби України, функції контролю Рахункової палати України). Структура та повноваження Рахункової палати України. Заходи державного зовнішнього фінансового контролю Рахункової палати України. Завдання, функції та компетенції Державної аудиторської служби України.

Тема 4. Державне казначейство України

Сутність та функції Державного казначейства України. Повноваження Державного казначейства України. Застосування контрольного механізму Казначейством України. Взаємодія органів Державної казначейської служби України в процесі казначейського обслуговування державного бюджету за доходами з іншими учасниками бюджетного процесу.

Тема 5. Банківське регулювання та нагляд в Україні

Суб'єкти фінансового моніторингу. Обов'язки Національного банку України як суб'єкта державного фінансового моніторингу. Основні етапи становлення банківського нагляду в Україні. Організаційна структура банківського нагляду Національного банку України. Функції НБУ. Основні завдання Комісії Національного банку України з питань нагляду та регулювання діяльності банків та Комісії з питань нагляду та регулювання діяльності банків при територіальному управлінні Національного банку України. Сутність та необхідність банківського нагляду. Адміністративне та індикативне регулювання банківської діяльності Національним банком України. Наглядова діяльність Національного банку України. Основні завдання банківського регулювання та нагляду. Участь банків у процесі відмивання грошей. Міжурядовий орган FATF, його мета та завдання. Система фінансового моніторингу в Україні.

Тема 6. Фінансово-господарський контроль за діяльністю підприємств

Контроль діяльності промислових виробничих підприємств. Мета, завдання і джерела інформації ревізії (аудиту) на промислових виробничих підприємствах та напрями його здійснення. Мета і завдання аудиту на торгівельних підприємствах та напрями його здійснення. Мета та завдання аудиту неприбуткових організацій та напрями його здійснення.

Навчально-методичне забезпечення освітнього компоненту доступне на Порталі навчальних ресурсів Харківського торговельно-економічного фахового коледжу ДТЕУ.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теми дисципліни	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Лк	Сз	Пз	Лз	СРС		Лк	Сз	Пз	Лз	СРС
Тема 1. Сутність державного фінансового контролю	20	4	4	4	–	8	–	–	–	–	–	
Тема 2. Нормативно-правові норми правовідносин державного фінансового контролю	20	4	4	4	–	8	–	–	–	–	–	
Тема 3. Суб'єкт державного фінансового контролю	20	4	4	4	–	8	–	–	–	–	–	
Тема 4. Державне казначейство України	20	4	4	4	–	8	–	–	–	–	–	
Тема 5. Банківське регулювання та нагляд в Україні	28	6	6	6	–	10	–	–	–	–	–	
Тема 6. Фінансово-господарський контроль за діяльністю підприємств	27	6	6	6	–	9	–	–	–	–	–	
Усього годин / кредитів ECTS	135/4,5	28	28	28	–	51	–	–	–	–	–	

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Сутність державного фінансового контролю

Питання 1. Обов'язки, права та відповідальність посадових осіб органів державного фінансового контролю.

Питання 2. Форми контролю: класифікація, суть, загальна характеристика.

Питання 3. Досвід міжнародних організацій з питань фінансового контролю та представництво України в них.

Питання 4. Міжнародна організація вищих контрольних органів – INTOSAI: її роль у розбудові та вдосконаленні державного фінансового контролю.

Питання 5. Мета та завдання Європейської організації вищих органів фінансового контролю – EUROSAI.

Тема 2. Нормативно-правові норми праввідносин державного фінансового контролю

Питання 1. Правові засади здійснення фінансового контролю в Україні.

Питання 2. Обов'язки, права й відповідальність посадових осіб органів державного фінансового контролю.

Питання 3. Нормативно-правова база контролю виконання бюджетів.

Питання 4. Нормативно-правова база стягнення податків до бюджетів різних видів.

Тема 3. Суб'єкт державного фінансового контролю

Питання 1. Завдання та компетенція державних органів окремих фінансових повноважень.

Питання 2. Органів контролю, стягнення, нагляду, управління та регулювання (органи державного фіскального контролю).

Питання 3. Органи, повноважні у сфері приватизації, оренди, використання та відчуження державного майна.

Питання 4. Цільові страхові фонди загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Питання 5. Фінансові інституції держави – некомерційні самоврядні організації.

Тема 4. Державне казначейство України

Питання 1. Особливості контрольної роботи в системі Державної казначейської служби України.

Питання 2. Перевірка законності та обґрунтованості проведення взаємозаліків, операцій з казначейськими векселями та іншими цінними паперами.

Питання 3. Контроль за ефективністю використання державних бюджетних позичок.

Питання 4. Стан погашення заборгованості.

Тема 5. Банківське регулювання та нагляд в Україні

Питання 1. Світовий досвід побудови служб банківського нагляду.

Питання 2. Заходи впливу попереднього реагування на банківські порушення.

Питання 3. Примусові і непримусові заходи впливу.

Питання 4. Сучасні проблеми банківського нагляду.

Тема 6. Фінансово-господарський контроль за діяльністю підприємств

Питання 1. Ревізія, аудит та податковий контроль на сільськогосподарських підприємствах.

Питання 2. Ревізія, аудит та податковий контроль діяльності будівельних та транспортних підприємств.

Питання 3. Контроль та аудит у банках.

Організація самостійної роботи здобувачів освіти регламентується Положенням про самостійну роботу здобувачів освіти у ВСП «Харківській торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету».

6. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Для визначення рівня засвоєння здобувачами освіти навчального матеріалу використовуються такі форми оцінювання та схема розподілу балів:

№	Рейтингові оцінки	Максимальні бали
1	Поточний контроль	60
1.1	<i>Тема 1. Сутність державного фінансового контролю</i>	
	Опрацювання лекційного матеріалу	1
	Виконання практичних/семінарських завдань	3
	Тестування	2
1.2	<i>Тема 2. Нормативно-правові норми правовідносин державного фінансового контролю</i>	
	Опрацювання лекційного матеріалу	1
	Виконання практичних/семінарських завдань	2
	Тестування	3
1.3	<i>Тема 3. Суб'єкт державного фінансового контролю</i>	
	Опрацювання лекційного матеріалу	1
	Виконання практичних/семінарських завдань	3
	Тестування	3
1.4	<i>Тема 4. Державне казначейство України</i>	
	Опрацювання лекційного матеріалу	1
	Виконання практичних/семінарських завдань	2
	Тестування	3
1.5	<i>Тема 5. Банківське регулювання та нагляд в Україні</i>	
	Опрацювання лекційного матеріалу	3
	Виконання практичних/семінарських завдань	3
	Тестування	3
1.6	<i>Тема 6. Фінансово-господарський контроль за діяльністю підприємств</i>	
	Опрацювання лекційного матеріалу	2
	Виконання практичних завдань	2
	Тестування	1
1.7	Робота з викладачем	10
1.8	Неформальна освіта	10
2	Підсумковий семестровий контроль	40
3	Оцінка з дисципліни	100

Форма підсумкового семестрового контролю – екзамен.

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою. Умовою допуску до екзамену є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів освіти у ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету».

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Тема 1. Сутність державного фінансового контролю

Основні джерела інформації:

1. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 № 2939-XII. Дата оновлення: 19.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>.

2. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : затверджено наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>.

3. Державний фінансовий контроль : навчальний посібник у схемах і таблицях / Дікань Л. В., Шевченко І. О., Дейнеко Є. В., Калінкін Д. В. Харків : ХНЕУ імені С. Кузнеця, 2019. С. 10–47. URL: <http://surl.li/hnzog>.

Додаткові джерела інформації:

1. Результати роботи за січень-серпень 2022 року. *Східний офіс Держаудитслужби* 19.09.2022 : вебсайт. URL: <https://dnp.dasu.gov.ua/ua/news/255>.

2. Інформація про стан внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту. *Міністерство фінансів України* : вебсайт. URL: <https://mof.gov.ua/uk/informacija-pro-stan-vnutrishnogo-kontrolju-ta-vnutrishnogo-audit>.

Тема 2. Нормативно-правові норми правовідносин державного фінансового контролю

Основні джерела інформації

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР : станом на 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

2. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Дата оновлення: 19.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15%23Text>.

3. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. Дата оновлення: 24.08.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

4. Про основні засади державного нагляду : Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V. Дата оновлення: 31.12.2023. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>.

4. Про рахункову палату : Закон України від 02.07.2015 р. № 576-VIII. Дата оновлення: 31.03.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19%20#Text>.

5. Положення про Державну аудиторську службу України : затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 03.02.2016 р. № 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF#Text>.

Тема 3. Суб'єкт державного фінансового контролю

Основні джерела інформації

1. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 № 2939-XII. Дата оновлення: 19.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>

2. Про рахункову палату : Закон України від 02.07.2015 р. № 576-VIII. Дата оновлення: 31.03.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19%20#Text>.

3. Положення про Державну аудиторську службу України : затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 03.02.2016 р. № 43. Дата оновлення: 12.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF#Text>.

4. Положення Про Державну фінансову інспекцію України : затверджено постановою кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 310. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/310-2014-%D0%BF#Text>.

5. Положення про затвердження Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту державних (регіональних) цільових програм : затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29.08.2018 № 692. Дата оновлення: 11.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/692-2018-%D0%BF#Text>.

6. Положення Про затвердження Порядку проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами : затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20.04.2006 № 550. Дата оновлення: 09.11.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/550-2006-%D0%BF#Text>.

7. Державний фінансовий контроль : навчальний посібник у схемах і таблицях / Дікань Л. В., Шевченко І. О., Дейнеко Є. В., Калінкін Д. В. Харків : ХНЕУ імені С. Кузнеця, 2019. С. 98–103. URL: <http://surl.li/hnzog>.

Додаткові джерела інформації

8. Про Рахункову палату. *Рахункова палата* : вебсайт. URL: <https://rp.gov.ua/home/>.

9. Про службу. *Державна аудиторська служба України* : вебпортал. URL: <https://dasu.gov.ua/>.

Тема 4. Державне казначейство України

Основні джерела інформації

1. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. Дата оновлення: 24.08.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

2. Положення про Державну казначейську службу України : затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 № 215. Дата оновлення: 01.04.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF#Text>.

3. Порядок казначейського обслуговування місцевих бюджетів : затверджено наказом Міністерства фінансів України від 23.08.2012 № 938. Дата оновлення: 07.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1569-12#Text>.

4. Порядок казначейського обслуговування державного бюджету за витратами : затверджено наказом Міністерства фінансів України від 24.12.2012 № 1407. Дата оновлення: 20.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13#Text>.

5. Казначейська система: підручник / за наук. ред. А. І. Крисоватого, О. П. Кириленко, Т. Я. Слюз. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. С. 89–109, 111–120, 153–162, 313–329.

Додаткові джерела інформації

6. Єдиний казначейський рахунок. *МінФін*. 24.02.2022. URL: <http://surl.li/pstvl>.

7. Виконання державного бюджету України. *МінФін*. URL: <http://surl.li/pstvp>.

Тема 5. Банківське регулювання та нагляд в Україні

Основні джерела інформації

1. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. №679-XIV. Дата оновлення: 02.07.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>.

2. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. №2121-III. Дата оновлення: 29.07.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14/ed20221001#Text>.

3. Вавдіюк Н. С., Корецька Н. І. Банківське регулювання та нагляд : навчальний посібник. Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2018. С. 11–26, 41–48.

Додаткові джерела інформації

4. Які фінансової операції підлягають фінансовому моніторингу та в якому розмірі? *Uteka*. 04.01.2023. URL: <http://surl.li/gnmip>.

5. Нагляд. *Національний банк України* : вебсайт. URL: <http://surl.li/pstzo>.

6. Банківський нагляд. *Національний банк України* : вебсайт. URL: <http://surl.li/psubh>.

Тема 6. Фінансово-господарський контроль за діяльністю підприємств

Основні джерела інформації

1. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 05.04.2007 № 877-V. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>.

2. Державний фінансовий контроль : навчальний посібник у схемах і таблицях / Дікань Л. В., Шевченко І. О., Дейнеко Є. В., Калінкін Д. В. Харків : ХНЕУ імені С. Кузнеця, 2019. С. 123–139, 141–155. URL: <http://surl.li/hnzog>.

Додаткові джерела інформації

3. Щодо здійснення державного нагляду (контролю). *Міністерство економіки України* : вебсайт. URL: <http://surl.li/hnzwu>.

4. Косенко О. Правові аспекти здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності. Міністерство юстиції: вебсайт. URL: <http://surl.li/psude>.